

Ældres kørselsstop er stadig konfliktfyldt at tale om

Af Jette Ravn og Marlene Rishøj Cordes, trafikikkerhedskonsulenter og partnere i www.erfarnebilister.dk

En ny undersøgelse viser, at pårørende til ældre bilister stadig synes, det er svært at tale om at skulle droppe kørekortet og bilen. De pårørende efterlyser mere information og rådgivning.

Trafiksikkerhed

For mange bilister er det svært at skulle stoppe med at køre bil. Særligt hvis det sker pludseligt og uventet, fordi man har fået en trafikfarlig sygdom som fx demens.

GF Fonden og Erfarne Bilister gennemførte i oktober 2021 en landsdækkende YouGov undersøgelse. Her blev 1023 pårørende til ældre bilister spurgt til deres erfaringer med og holdninger til ældres bilkørsel og ikke mindst den svære samtale om at stoppe med at køre bil.

Undersøgelsen viste, at der blandt pårørende til ældre bilister stadig er et stort behov for at få hjælp til at tale med deres forældre eller ægtefæller den dag, de skal stoppe med at køre bil. To ud tre pårørende mener, at de som pårørende står alene med et stort ansvar, hvis en ældre bilist får en trafikfarlig sygdom, og kun hver tiende forventer ikke, at denne samtale bliver konfliktfyldt.

Mangel på hjælp til kørselsstop

At skulle indstille karrieren som bilist og aflevere kørekortet er for langt de fleste en proces, der tager tid at indse og acceptere. Ofte er det ikke nok med én samtale, men kræver en serie af samtaler, som skal tages over længere tid. Samtalerne skal helst starte før, det er aktuelt, for det er de færreste af os, der har tænkt på, at der kommer en dag, hvor vi ikke længere bør eller kan køre bil.

Tidligere var denne proces mere formaliseret, da alle bilister på 75 år og derover skulle have et helbredstjek hos lægen, når de skulle forny deres kørekort.

Kørekortsreglerne blev ændret i 2017, så alle kørekort nu gælder i 15 år uanset indehaverens alder og fornyes administrativt gennem Borgerservice.

YouGov-undersøgelsen viste, at tæt på hver tredje pårørende til ældre bilister synes, at ordningen med den obligatoriske helbredsundersøgelse hos egen læge skal tilbage. Og mere end hver tredje pårørende synes, der skal findes en ny måde at tjekke ældre bilisters kørefærdigheder på. Det er kun knap hver femte, der synes, det er godt, at ordningen blev droppet.

Konfliktfyldt at tale om kørselsstop

Mange pårørende tror, der vil opstå konflikter i familien, hvis de skal tage snakken med en ældre bilist om at indstille bilkørslen. Antallet af bekymrede pårørende har været stigende siden 2018, hvor GF Fonden sidst undersøgte dette, og her udgjorde de bekymrede 58%. I 2021 viser undersøgelsen, at 65% - altså to ud af tre - tror, der kommer flere konflikter i familierne, når det er de pårørende, der skal tage snakken om kørselsstop. Og det er især kvinderne, som er bekymrede.

De pårørende, som forventer at samtalen vil være svær eller meget svær, peger på, at det kan være grænseoverskridende for begge parter, både den ældre bilist og den pårørende. Det kan det bl.a. være, fordi der bliver byttet om på de oprindelige roller som forældre/barn. Mange voksne børn er nervøse for, at det bliver modtaget nedladende eller formynderisk, hvis de tager initiativ til at tale om forældrenes bilkørsel. Som en kommenterer i undersøgelsen: "Det er svært, når det drejer sig om ens forældre. Det er svært at bestemme over nogle, der tidligere har bestemt over én."

En del kvindelige ægtefæller forventer heller ikke, at samtalen om at stoppe med at køre bil vil falde i god jord: "Det er et indgreb i hans frihed. Det er fakta om, at nu er han gammel. Man siger, det her kan du ikke længere. Han vil føle, at jeg nærmest kastrerer ham." "Selvom man er hinandens fortrolige, bliver der frataget én en frihed. Det kan være svært at snakke om som ægtefælle."

Pårørende har brug for mere information

Rigtig mange – syv ud af 10 – mener, der er behov for mere information og rådgivning om, hvordan pårørende kan hjælpe ældre bilister, der rammes af en trafikfarlig

sygdom som fx demens. Kvinder mener det i lidt højere grad end mænd. Kun godt hver 10. pårørende mener ikke, de har behov for mere information eller rådgivning. Det er et tegn på, at der mangler information, og det har ikke ændret sig, siden GF Fonden sidst undersøgte det i 2018.

Nogle kommuner har gode erfaringer med at afholde arrangementer for demensramte og deres pårørende, hvor de får hjælp til at sætte rammerne for, hvordan de kan tale om dette følsomme emne. Det handler blandt andet om, hvordan man kan finde de gode tidspunkter til at snakke om kørselstop og vigtigheden af at tale om, at alle på et tidspunkt skal stoppe deres karriere som bilist og ikke mindst, hvordan man kan leve et godt og aktivt liv, selvom man ikke længere kan køre bil.

GF Fonden tilbyder her i foråret gratis online foredrag til alle pårørende til ældre bilister med en trafikfarlig sygdom. Webinaret er den 19. april kl. 16-17. Der kommer et link, hvor man kan tilmelde sig på www.facebook.com/erfarnebilister

Gratis foredrag til demenskoordinatorerne

GF Fonden tilbyder også et gratis online webinar særligt målrettet demenskoordinatorer, ansatte i sundhedsfremmende forebyggende hjemmebesøg og SOSU-assistenten.

Webinaret holdes torsdag den 28. april kl. 13-14 og igen mandag den 9. maj kl. 13-14. Emnerne er blandt andet, hvilke fysiske tegn man kan lægge mærke til hos bilisten før, under og efter kørslen, og hvordan man kan hjælpe de pårørende med at tale om kørselsstop på en respektfuld måde.

Der kommer mere information og link til tilmelding i DKDK's facebookgruppe.

Ny podcast for pårørende

ÆldreSagens Podcast-serie "Demensguiden" giver eksempler på, hvordan pårørende kan skabe det bedst mulige liv trods den nye livssituation.

Ekspertter deler deres viden om stadier af demens, og pårørende fortæller om livet med en nær, der er ramt af sygdommen.

Ghita Nørby, Silas Holst, Frederik Lindhardt og Jesper Buhl fortæller om livet som pårørende til et menneske med demens i serien.

Hvert afsnit af "Demensguiden" bliver afsluttet af Ældre Sagens demensrådgiver, Jytte Hansen, der forholder sig konkret til de situationer, der bliver beskrevet i programmet.

[Find den her.](#)

DEMENS GUIDEN

